

خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟ - ۱

پناهیان: خدا با ابزارهای آسمانی و زمینی ما را هدایت می‌کند / ما بزرگترین معجزات الهی را دیده‌ایم / معجزه عبور موسی (ع) از رود نیل بزرگتر بود یا عبور این انقلاب از دشمنی‌های فراغنه عصر کنونی؟

پناهیان: ما حق نداریم روز قیامت بگوییم که «خدایا! ما معجزات انبیاء الهی را ندیده‌ایم که ایمان مان تقویت شود!» چون ما بزرگترین معجزات الهی را دیده‌ایم. معجزه عبور موسی (ع) از رود نیل بزرگتر بود یا عبور این انقلاب از این همه دشمنی‌های فراغنه عصر کنونی؟ اگر کسی این معجزه را نمی‌بیند و نمی‌فهمد چه کار باید کرد؟ مگر بنی اسرائیل نبودند که بعد از دیدن معجزات حضرت موسی (ع)، گوساله‌پرست شدند؟ (وَ لَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ؛ بقره/۹۲) یعنی کسی که با آن معجزه بزرگ، آنها را از رود نیل عبور داده بود، خیلی راحت کنار گذاشتند و گوساله‌پرست شدند!

حجت الاسلام پناهیان به مناسبت ماه مبارک رمضان ۳۰ شب در مصلى بزرگ امام خمینی با موضوع «خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟» سخنرانی می‌کند. در ادامه گزیده‌ای از مباحث مطرح شده در جلسه دهم را می‌خوانید:

خدا با ابزارهای آسمانی و زمینی ما را هدایت می‌کند / ابزارهای آسمانی: خدا، اولیاء خدا، کتاب خدا - ابزارهای زمینی: خود انسان، عالم هستی، سنن الهی

- همان‌طور که در جلسات قبل بیان شد، هدف هدایت این است که خداوند، «خودش» را و «راه رسیدن به خودش» را به ما معرفی کند. اما سؤال این است که ما چگونه باید به این هدف هدایت برسیم؟ خدا با چه واسطه‌ها و ابزارهایی ما را هدایت می‌کند؟
- سه نوع ابزار هدایت وجود دارد که ابزارهای آسمانی (معنوی یا از جنس عالم بالا) هستند: ۱- خود پروردگار ۲- اولیاء خدا ۳- کتاب خدا. سه نوع ابزار هدایت نیز وجود دارد که - به تعبیری - ابزارهای زمینی هستند: ۱- خود انسان ۲- عالم هستی و کائنات ۳- سنت‌های الهی حاکم بر جهان هستی
- قبلاً بیان شد که اولین وسیله یا عامل هدایت، خود پروردگار عالم است. یعنی خداوند متعال، خودش به صورت مستقیم (بدون واسطه) ما را هدایت می‌کند. البته ما هم باید مقدمات لازم و لیاقت و شایستگی لازم برای هدایت‌پذیری را داشته باشیم تا از این هدایت مستقیم، بهره‌مند شویم. در این مرحله خداوند بی‌واسطه خودش را به ما معرفی می‌کند. کمالینکه امام سجاد (ع) در دعای ابوحزمه به درگاه خداوند عرضه می‌دارد: «من به واسطه خودت، تو را شناختم؛ بِكَ عَرَفْتُكَ وَ أَنْتَ دَلَلْتَنِي عَلَيْكَ وَ دَعَوْتَنِي إِلَيْكَ» (مصباح‌المتهجد/۵۸۲/۲)

خدا چگونه به واسطه اولیائش ما را هدایت می‌کند؟

- دومین وسیله هدایت - که جزء ابزارهای آسمانی هدایت است - اولیاء الله هستند. خدا هم خودش مستقیماً و بی‌واسطه، ما را هدایت می‌کند و هم به واسطه اولیائش ما را هدایت می‌کند. خدا به وسیله اولیائش، خودش را به ما معرفی می‌کند. ما می‌توانیم با دیدن خوبی‌های اولیاء الله، به این نتیجه برسیم که وقتی اولیاء الله این قدر خوب و دوست‌داشتنی هستند، خدای آنها چقدر خوب و دوست‌داشتنی خواهد بود! گاهی شما در حرم اهل بیت (ع) این احساس خوب و زیبا را پیدا می‌کنید.

- ما با دیدن اولیاء خدا و درک خوبی‌های آنها، می‌توانیم خدا را بفهمیم؛ چون اولیاء خدا مظهر اسماء و صفات خداوند و انعکاس آن هستند. چرا ما شیفتهٔ امام حسین(ع) هستیم؟ چون مظهر رحمت و واسعۀ پروردگار عالم است. آیا شما می‌توانید توضیح دهید که چرا شیفتهٔ امام حسین(ع) هستید؟ آیا هر کسی که سر از بدنش جدا کنند و مظلومانه به قتل برسانند، همین‌طوری دل شما را می‌برد؟! آیا هر کسی که فرزندان را به اسارت ببرند، همین‌طوری دل ما را آتش می‌زند؟ در این عالم خیلی‌ها را کشته‌اند و خیلی‌ها را به اسارت برده‌اند، ولی این اثر را در دل‌های ما نداشته است و همین الان هم داریم نمونه‌هایش را در منطقۀ خودمان می‌بینیم که چگونه مظلومان را به خاک و خون می‌کشند.

اگر وجود خودت را بشناسی، می‌فهمی که نمی‌توانی به چیزی غیر از خدا راضی شوی / عالم هستی نشانه و مظهر قدرت و لطف خداست

- گفتیم که سه عامل مهم آسمانی برای هدایت انسان وجود دارد: خداوند یک‌بار مستقیم تو را هدایت می‌کند، یک‌بار با ولیّ خودش، یک بار با کتاب خودش. اینها وسائط آسمانی هدایت هستند؛ اما ابزارهای هدایت دیگری هم وجود دارد که زمینی هستند. یعنی خداوند با عوامل دیگری نیز خودش را و راه رسیدن به خودش را به ما معرفی می‌کند که این عوامل هدایت، زمینی هستند.
- ابزارهای زمینی هدایت عبارتند از: نفس وجود انسان، نفس وجود عالم هستی، و سنت‌های حاکم بر هستی انسان و جوامع بشری
- ۱- خود انسان: یعنی خداوند با خودمان، ما را هدایت می‌کند. اگر انسان در خودش غور کند، خدا را می‌بیند. اگر وجود خودت را بشناسی، خواهی فهمید که تو نمی‌توانی به چیزی غیر از خدا راضی شوی؛ حتی اگر هر چیز دیگری که خواستی به تو بدهند. شما می‌توانید خواسته‌های خودتان را یادداشت کنید و هر چیزی که دل‌تان می‌خواهد را در یک کاغذ بنویسید. اگر خداوند همهٔ این خواسته‌ها را هم به شما بدهد، باز هم راضی نخواهید شد. چون انسان با این چیزها راضی نخواهد شد و فقط با خود پروردگار متعال، راضی خواهد شد. اما انسان‌ها چون خودشان را نمی‌شناسند، دنبال خواسته‌های دیگر می‌روند.
- ۲- عالم هستی و کائنات: دیدن شکوه و عظمت کهکشان‌ها و تفکر در خلقت آسمان‌ها و زمین، می‌تواند یکی دیگر از عوامل هدایت باشد، کما اینکه فرمود: «يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ» (آل عمران/ ۱۹۱) اینها نشانه‌های پروردگار است که می‌تواند عظمت و هیبت خدا را در دل انسان بیندازد. اینها مظاهر قدرت و لطف و حکمت پروردگار هستند که عامل دیگری برای هدایت انسان محسوب می‌شوند.
- ۳- سنت‌های الهی که بر جهان هستی حاکم هستند و قواعدی که زندگی بشریت، تحت آن قواعد تنظیم می‌شود. ببینید ما دربارهٔ قواعد و سنن الهی که حاکم بر حیات انسان هستند، چقدر ضرب‌المثل داریم! مثلاً: «از هر دست که بدهی از همان دست می‌گیری»، «تو نیکی می‌کنی و در دجله انداز، که ایزد در بیابانت دهد باز»، «چوب خدا صدا ندارد، اگر بزند دوا ندارد» اینها سنت‌های خدا هستند که دارند ما را هدایت می‌کنند و به ما می‌گویند ما در این عالم آزاد آزاد نیستیم، اگر این راه هدایت الهی را نرویم، دچار مشکل خواهیم شد.

خدا چگونه قدرت‌نمایی می‌کند؟ / یکی از قدرت‌نمایی‌های خدا در جریان نصرت رساندن به مؤمنین است

- خداوند چگونه قدرت‌نمایی می‌کند؟ یکی از جلوه‌های قدرت‌نمایی خداوند وقتی است که نصرت‌های خودش به مؤمنین می‌رساند. می‌خواهید یک معجزهٔ الهی به شما نشان دهم؟ همین انقلاب اسلامی ما یک معجزه بود. هیچ کس باور نمی‌کرد انقلاب پیروز

شود، ولی پیروز شد. هیچ کس باور نمی‌کرد این نظام دوام بیاورد، ولی دوام آورد و از همه دشمنی‌ها عبور کرد. هیچ کس باور نمی‌کرد، رشد کند ولی رشد کرد و در منطقه این قدر نفوذ پیدا کرد. آیا این معجزه نیست؟! آیا اینها عادی است؟ با کدام محاسبات عادی جور در می‌آید؟

- ما در دفاع مقدس، در مقابل دشمنی که کاملاً مجهز بود و همه قدرت‌های عالم از او حمایت می‌کردند، چه سلاحی داشتیم؟ آن موقع چه کسی باور می‌کرد که امروز، نه تنها خودمان بلکه طرفداران ما در منطقه هم به سلاح‌های مختلف، مجهز شوند؟

بعضی‌ها معجزات و نصرت‌های الهی را نمی‌بینند / ما بزرگترین معجزات الهی را دیده‌ایم / معجزه عبور موسی(ع) از رود نیل بزرگتر بود یا عبور این انقلاب از دشمنی‌های فراغنه عصر کنونی؟

- الان چه کسی اجازه داده است که ما به این قدرت برسیم؟ آیا این قدرت ما، جز با نصرت الهی بوده است؟ اصلاً با محاسبات مادی و زمینی جور در نمی‌آید. اما بعضی‌ها این معجزات و این نصرت‌های الهی را نمی‌بینند و متوجه نیستند.
- ما حق نداریم روز قیامت بگوییم که «خداها! ما معجزات انبیاء الهی را ندیده‌ایم که ایمان مان تقویت شود!» چون ما بزرگترین معجزات الهی را دیده‌ایم. معجزه عبور موسی(ع) از رود نیل بزرگتر بود یا عبور این انقلاب از این همه دشمنی‌های فراغنه عصر کنونی؟ اگر کسی این معجزه را نمی‌بیند و نمی‌فهمد چه کار باید کرد؟ مگر بنی‌اسرائیل نبودند که بعد از دیدن معجزات حضرت موسی(ع)، گوساله‌پرست شدند؟ (وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ؛ بقره/۹۲) یعنی کسی که با آن معجزه بزرگ، آنها را از رود نیل عبور داده بود، خیلی راحت کنار گذاشتند و گوساله‌پرست شدند!
- خداوند معجزه می‌آورد ولی بعضی‌ها با معجزه هم ایمان نمی‌آورند، خداوند درباره اینها می‌فرماید: «اگر ما ملائکه را بر اینها نازل کنیم و مرده‌ها با آنها سخن بگویند و همه چیز را محشور کنیم و مقابل چشمانشان بیاوریم، آنها ایمان نمی‌آورند؛ وَ لَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَ كَلَّمَهُمُ الْمَوْتَىٰ وَ حَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ» (انعام/۱۱۰)
- اگر نصرت الهی نبود، آیا انقلاب و نظام ما می‌توانست همین مقدار هم جلو برود؟ البته اگر بیشتر از این مقدار هم جلو نرفته‌ایم به خاطر بی‌ایمانی‌هایی است که در میان خواص و عوام ما وجود دارد(البته در میان خواص بیشتر بی‌ایمانی وجود دارد) و الا امروز خیلی جلوتر از این‌ها بودیم. در واقع به خاطر همین بی‌ایمانی‌ها بود که نتوانستیم با امام همراهی کنیم. در واقع به تعبیری - به امام(ره) گفتیم: «امام! زیاد جلو نرو! این قدرها هم نمی‌شود روی خدا حساب کرد!» اگر با امام(ره)، بیشتر همراهی کرده بودیم و می‌گذاشتیم امام(ره) با اراده خودش ما را پیش ببرد، خیلی از این مشکلات و مسائل امروز را نداشتیم و خیلی جلوتر از اینها بودیم.

ما توسط اسباب هدایت محاصره شده‌ایم

- در واقع ما توسط اسباب هدایت محاصره شده‌ایم؛ یعنی همین شش گروه عوامل هدایت که بیان کردیم: خود خدا، اولیاء خدا، کتاب خدا، خودمان، عالم وجود، سنت‌های حاکم بر عالم. این همه اسباب هدایت، ما را محاصره کرده‌اند و همه این عوامل، به نوعی دارند خدا را به ما نشان می‌دهند و ما را به سوی او هدایت می‌کنند.
- می‌دانید در میان این شش گروه عوامل، کدام عامل واقعاً از همه مؤثرتر است؟ مظلومیت ولی خدا، به عنوان مؤثرترین عاملی است که انسان را از جا بلند می‌کند و جلو می‌برد.

بعد از معجزهٔ محبت به اباعبدالله(ع)، منتظر کدام معجزه هستی که از آسمان بیاید و تو را هدایت کند؟

- معجزهٔ دیگری که خداوند به ما نشان داده است، این محبت عجیب ما نسبت به اباعبدالله الحسین(ع) است که بعد از ۱۴۰۰ سال، مثل مادر فرزندمرده، برای امام حسین(ع) اشک می‌ریزیم. آیا این معجزه نیست؟ آیا این یک مسألهٔ عادی است؟ شما امام حسین(ع) را دیده‌اید که وقتی مصائب او را می‌شنوید، این‌طور برایش اشک می‌ریزید؟ ظلم در عالم فراوان بوده است ولی چرا مظلومیت امام حسین(ع) این‌طور ما را آتش می‌زند؟ چرا مصائب دختر سه سالهٔ اباعبدالله(ع) بعد از ۱۴۰۰ سال، دل‌های ما را این‌طور به آتش می‌کشاند؟ مگر در تاریخ، کم دخترچه بوده است که ظالمانه به او سیلی زده باشند؟ مگر کم سر بریده‌اند؟ چرا ۱۴۰۰ سال است که مردم برای ناله‌های این سه ساله در گوشهٔ خرابه، می‌سوزند و اشک می‌ریزند؟
- این معجزه در وجود شما هست. هر کسی می‌خواهد ایمان بیاورد، به همین معجزه ایمان بیاورد. بعد از این معجزهٔ با عظمت، منتظر چه معجزهٔ دیگری هستی که از آسمان نازل شود و تو را هدایت کند؟

